

НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ НАУК УКРАЇНИ

**ГЕОЛОГІЧНИЙ
ЖУРНАЛ**

**GEOLOGICAL
JOURNAL**

2011 * № 1

NATIONAL ACADEMY OF SCIENCES OF UKRAINE

Засновники
Національна академія наук України
Інститут геологічних наук
НАН України

Науковий журнал,
заснований у березні 1934 року
Виходить один раз
на три місяці

Головний редактор

академік НАН України П. Ф. ГОЖИК

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ

П. Ф. ГОЖИК (гол. редактор)
В. І. ЛЯЛЬКО (заст. гол. редактора)
В. М. ШОВКОПЛЯС (заст. гол. редактора)
Н. І. ДУГІНА (заст. гол. редактора)
В. Я. ВЕЛІКАНОВ
Л. С. ГАЛЕЦЬКИЙ
В. Х. ГЕВОРК'ЯН
О. Б. ГІНТОВ
М. Г. ДЕМЧИШИН
П. О. ЗАГОРОДНЮК
В. В. КИР'ЯНОВ
В. О. КРАЮШКІН
С. Г. КРИВДІК

О. Ю. ЛУКІН
О. Ю. МИТРОПОЛЬСЬКИЙ
М. С. ОГНЯНИК
А. Я. РАДЗІВІЛЛ
В. М. СЕМЕНЕНКО
А. Б. СИТНІКОВ
Д. П. ХРУЩОВ
І. І. ЧЕБАНЕНКО
В. М. ШЕСТОПАЛОВ
Є. Ф. ШНЮКОВ
М. П. ЩЕРБАК
О. К. ЩОГОЛЄВ
Є. О. ЯКОВЛЄВ

РЕДАКЦИОННАЯ КОЛЛЕГИЯ

П. Ф. ГОЖИК (гл. редактор)
В. И. ЛЯЛКО (зам. гл. редактора)
В. Н. ШЕЛКОПЛЯС (зам. гл. редактора)
Н. И. ДУГИНА (зам. гл. редактора)
В. А. ВЕЛИКАНОВ
Л. С. ГАЛЕЦКИЙ
В. Х. ГЕВОРКЬЯН
О. В. ГИНТОВ
М. Г. ДЕМЧИШИН
П. А. ЗАГОРОДНЮК
В. В. КИРЬЯНОВ
В. А. КРАЮШКИН
С. Г. КРИВДИК
А. Е. ЛУКИН
А. Ю. МИТРОПОЛЬСКИЙ
Н. С. ОГНЯНИК
А. Я. РАДЗИВИЛЛ
В. Н. СЕМЕНЕНКО
А. Б. СИТНИКОВ
Д. П. ХРУЩОВ
И. И. ЧЕБАНЕНКО
В. М. ШЕСТОПАЛОВ
Е. Ф. ШНЮКОВ
Н. П. ЩЕРБАК
А. К. ЩОГОЛЕВ
Е. А. ЯКОВЛЕВ

EDITORIAL BOARD

P. F. GOZHNIK (Editor-in-Chief)
V. I. LYALKO (Deputy Editor-in-Chief)
V. N. SHELKOPLYAS (Deputy Editor-in-Chief)
N. I. DUGINA (Deputy Editor-in-Chief)
V. A. VELIKANOV
L. S. GALETSKY
V. H. GEVORKIAN
O. V. GINTOV
M. G. DEMCHYSHYN
P. A. ZAGORODNYUK
V. V. KIR'YANOV
V. O. KRAYUSHKIN
S. G. KRIVDIK
A. Ye. LUKIN
A. Yu. MITROPOLSKY
N. S. OGNYANIK
A. Ya. RADZIVILL
V. N. SEMENENKO
A. B. SITNIKOV
D. P. KHRUSHCHOV
I. I. CHEBANENKO
V. M. SHESTOPALOV
Ye. F. SHNYUKOV
N. P. SHCHERBAK
O. K. SHCHOGOLEV
E. O. YAKOVLEV

Адреса редакції:
01601 Київ-54, вул. О. Гончара, 55-б
Інститут геологічних наук НАН України
Тел.: 486-38-76
E-mail: geoj@bigmir.net

*Свідоцтво про державну реєстрацію
друкованого засобу масової інформації
серія КВ № 13744-2718 ПР від 28.02.2008 р.*

*Рекомендовано до друку
редакційною колегією журналу*

Редактор *Н. К. Пишненко*

Комп'ютерна верстка *С. П. Герасимчук*

Здано до набору 12.01.2011. Підписано до друку 22.02.2011. Формат 60x84/8. Папір офсетний № 1.
Друк офсетний. Ум. друк. арк. 17,25. Тираж 410 прим. Зам.

Надруковано ПП "Фоліант",
00121 Київ, вул. Семенівська, 13, тел.: 0 (44) 275-47-55.

ЗМІСТ

ГОЖИК П. Ф., КОНСТАНТИНЕНКО Л. І., ПОЛЄТАЄВ В. І. Модернізація стратиграфічних схем фанерозою України: сучасний стан, проблеми і шляхи їх вирішення	7	74
ГУРОВ Є. П., ГОЖИК П. Ф., ГЛАДУН В. В., БАГРІЙ І. Д. Порівняльна характеристика Оболонського кратера на Українському щиті та нафтогазоносною імпактної структури Еймс на Канадському щиті	14	85
ЛУКІН О. Ю. Перспективи сланцевої газононості Дніпровсько-Донецького авлакогену	21	111
ВЕЛІКАНОВ В. Я. Український гіпостратотип вендської системи	42	120
ЛЯЛЬКО В. І., ПОПОВ М. О. Стан та перспективи розвитку дистанційних методів дослідження Землі в Україні	50	128
ТОЛСТОЙ М. І., КОСТЕНКО Н. В., ГАСАНОВ Ю. Л. Основні закономірності розподілу хімічних елементів у гранітоїдах формації рапаківі Українського і Балтійського щитів та особливості умов їх утворення	59	132
КОСТЕНКО М. М. Проблеми стратиграфії докембрію Бузько-Росинського мегаблока Українського щита та шляхи їх вирішення	66	134
КРОХМАЛЬ О. І. Морфогенез жувальної поверхні зубів <i>Allophaiomys</i> і <i>Prolagus</i> – еволюційне підґрунтя стратиграфічного розчленування еоплейстоценових відкладів Європи		135
КЛИМЧУК О. Б. Самоорганізація структури водообміну як системоутворююча властивість карсту		85
СИТНИКОВ А. Б. Обґрунтування математичних моделей сумісної міграції вологи та легких нафтопродуктів у ненасиченонасичених ґрунтах		111
БРИКС А. Л., ГАВРИЛЮК Р. Б. Особливості розповсюдження розчинених у ґрунтових водах нафтових вуглеводнів на ділянці аеродрому м. Миколаїв (Україна)		120

Гіпотези. Дискусії. Рецензії

ЧЕБАНЕНКО І. І. Чи є ротаційна динаміка Землі головним джерелом (причиною, рушійною силою) геологічних процесів на планеті Земля? 128

Ювілеї

ОЛЕКСАНДР ДМИТРОВИЧ ФЕДОРОВСЬКИЙ (До 80-річчя від дня народження) . . 132

ВІТАЛІЙ ФЕДОРОВИЧ ШУЛЬГА (До 80-річчя від дня народження) 134

ВЯЧЕСЛАВ ЯКИМОВИЧ ВЕЛІКАНОВ (До 75-річчя від дня народження) 135

СОДЕРЖАНИЕ

- ГОЖИК П. Ф., КОНСТАНТИНЕНКО Л. И., ПОЛЕТАЕВ В. И. Модернизация стратиграфических схем фанерозоя Украины: современное состояние, проблемы и пути их решения 7
- ГУРОВ Е. П., ГОЖИК П. Ф., ГЛАДУН В. В., БАГРИЙ И. Д. Сравнительная характеристика Оболонского кратера на Украинском щите и нефтегазоносной импактной структуры Эймс на Канадском щите 14
- ЛУКИН А.Е. Перспективы сланцевой газоносности Днепровско-Донецкого авлакогена 21
- ВЕЛИКАНОВ В. А. Украинский гипостратотип вендской системы 42
- ЛЯЛЬКО В. И., ПОПОВ М. А. Состояние и перспективы развития дистанционных методов исследования Земли в Украине 50
- ТОЛСТОЙ М. И., КОСТЕНКО Н. В., ГАСАНОВ Ю. Л. Основные закономерности распределения химических элементов в гранитоидах формации рапакиви Украинского и Балтийского щитов и особенности условий их образования 59
- КОСТЕНКО Н. М. Проблемы стратиграфии докембрия Бугско-Росинского мегаблока Украинского щита и пути их решения 66
- КРОХМАЛЬ А. И. Морфогенез жевательной поверхности зубов *Allophaiotus* и *Prolagurus* – эволюционная основа стратиграфического расчленения эоплейстоценовых отложений Европы 74
- КЛИМЧУК А. Б. Самоорганизация структуры водообмена как системообразующее свойство карста 85
- СИТНИКОВ А. Б. Обоснование математических моделей совместной миграции влаги и легких нефтепродуктов в ненасыщенно-насыщенных грунтах 111
- БРИКС А. Л., ГАВРИЛЮК Р. Б. Особенности распространения растворенных в грунтовых водах нефтяных углеводородов на участке аэродрома г. Николаев (Украина) 120
- Гипотезы. Дискуссии. Рецензии**
- ЧЕБАНЕНКО И. И. Является ли ротационная динамика Земли главным источником (причиной, движущей силой) геологических процессов на планете Земля? 128
- Юбилей**
- АЛЕКСАНДР ДМИТРИЕВИЧ ФЕДОРОВСКИЙ (К 80-летию со дня рождения) 132
- ВИТАЛИЙ ФЕДОРОВИЧ ШУЛЬГА (К 80-летию со дня рождения) 134
- ВЯЧЕСЛАВ АКИМОВИЧ ВЕЛИКАНОВ (К 75-летию со дня рождения) 135

CONTENTS

- GOZHIK P. F., KONSTANTYNENKO L. I., POLETAEV V. I. The modernisation of the Phanerozoic stratigraphic charts of Ukraine: modern position, problems and the ways of their decision 7
- GUROV E. P., GOZHIK P. F., GLADUN V. V., BAGRIY I. D. Comparative characteristic of the Obolon crater at the Ukrainian Shield and oil- and gas-bearing impact structure Ames at the Canadian Shield 14
- LUKIN A. Ye. Shale gas potential of Dnieper-Donets aulacogen 21
- VELIKANOV V. Ya. Ukrainian typical hypostatigraphic succession vendian systems ... 42
- LYALKO V. I., POPOV M. O. State and perspectives of the developing the methods of remote sensing of the Earth in Ukraine ... 50
- TOLSTOY M. I., KOSTENKO N. V., GANSANOV Yu. L. The basic laws of distribution of chemical elements in the rapakivi granitoids of the Ukrainian and Baltic Shields and geodynamic conditions of their formation 59
- KOSTENKO M. M. Precambrian stratigraphy problems in the Bug-Ross megabloc of the Ukrainian Shield and tracks of a solution to these problems 66
- KROKHMAL A. I. Morphogenesis of the molar occlusal surface of the *Allophaiomys* and *Prolagurus* is evolutionary basis of stratification of European Eopleistocene sediments 74
- KLIMCHOUK A. B. Self-organization of structure of water exchange as a system-forming property of karst 85
- SITNIKOV A. B. Substantiation of the mathematical models for the common migration of moisture and light oil products into under-saturated-saturated soils 111
- BRICKS A. L., GAVRILYUK R. B. Features of distribution of petroleum hydrocarbons dissolved in groundwater within the airfield of Nikolayev city (Ukraine) 120
- Hypotheses. Discussions. Reviews**
- CHEBANENKO I. I. Rotational dynamics of Earth is the main source of the geological process on Earth planet, is'n it? 128
- Jubilees**
- ALEKSANDR DMITRIEVICH FEDOROVSKI (On the eighty-year-old Jubilee) 132
- VITALIY FEDOROVICH SHULGA (On the eighty-year-old Jubilee) 134
- VIACHESLAV YAKYMOVICH VELIKANOV (On the seventy five-year-old Jubilee) 135

ПЕРЕДПЛАЧУЙТЕ “ГЕОЛОГІЧНИЙ ЖУРНАЛ”

- Засновниками журналу є Національна академія наук України та Інститут геологічних наук НАН України.
- Журнал висвітлює нові дані геологічної науки і практики, теоретичні розробки, наукові узагальнення, результати досліджень корисних копалин, дискусійні питання, нові концепції, гіпотези тощо. Розглядаються переважно об'єкти України, а також інших країн, якщо вони становлять загальнонауковий інтерес.
- Журнал надає українським і зарубіжним суб'єктам великі можливості для реклами виробів, продуктів, технологій, послуг, які мають відношення до геології, мінеральної сировини, геологорозвідувальних робіт тощо.
- Журнал розрахований на широке коло геологів: практиків, науковців, викладачів, інженерів, аспірантів, студентів.
- Матеріали друкуються українською, російською та англійською мовами.
- Періодичність – 4 рази на рік. Передплатити журнал можна в будь-якому відділенні зв'язку.